

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

A végrehajtás felfüggesztésének gyakorlati kérdései a közigazgatási perekben

Szerző: Hoszné dr. Nagy Tímea

Eger, 2016. április 03.

A végrehajtás felfüggesztésének gyakorlati kérdései a közigazgatási perekben

I. Bevezetés

A közigazgatási és munkaügyi bíróságok előtt folyó közigazgatási perekben a felperes keresetlevele alapján közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálata történik. A felperes a keresetlevél benyújtásával egyidejűleg, illetve ezt követően a per jogerős befejezéséig a közigazgatási határozat alapján foganatosítandó hatósági végrehajtás felfüggesztését kérheti. Figyelemmel arra, hogy a jogerős közigazgatási határozat azonnal végrehajtható a végrehajtás felfüggesztése igen nagy jelentőséggel bír. A gyakorlati tapasztalat az, hogy a felperesek csak igen kis arányban nyújtanak be - már első alkalommal - hiánytalan, érdemi vizsgálatra alkalmas végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmet.

Korábban vitás volt és nem is volt egységes a bírósági gyakorlat a vonatkozásban, hogy hiányos kérelem esetén van-e helye hiánypótlásnak. Ezt a kérdést a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (továbbiakban Pp.) legutóbbi módosítása -, amely 2016. január 01. napjától hatályos - rendezte azzal, hogy rögzítésre került, hogy amennyiben a kérelem nem alkalmas arra, hogy valószínűsítse a jogszabály által megkövetelt körülmények fennállását, hiánypótlás kiadása nélkül hivatalból el kell utasítani.

II. Jogszabályi háttér

A végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmeket megvizsgálva találkozhatunk olyan kérelmezővel, aki a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (továbbiakban: Vht.) rendelkezéseire hivatkozik. Ez teljesen téves hivatkozás, hiszen mint ahogy a bevezetőben is kiemeltem nem bírósági, hanem hatósági végrehajtásról és annak a felfüggesztéséről van szó. A Vht. ezeknél a kérelmeknél tehát egyáltalán nem alkalmazható.

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (továbbiakban: Ket.) a végrehajtás felfüggesztése tárgyában elég szűkszavú. A Ket. 112. § és 140. § tartalmaz rendelkezéseket a végrehajtás felfüggesztéséről. A 112. § annyit rögzít, hogy amennyiben a közigazgatási határozattal szemben benyújtott felülvizsgálati kérelem végrehajtás felfüggesztésére is irányul, akkor értesíteni kell a végrehajtást foganatosító szervet, kivéve, ha ezen kérelemre tekintet nélkül végrehajthatónak van nyilvánítva. A Ket. 140. § azokat az eseteket tartalmazza, amikor a hatóság

maga függeszti fel a végrehajtást.

A Pp. 332. § (2a) és (2b) bekezdései általánosságban szólnak a végrehajtás felfüggesztéséről, miszerint a keresetlevél benyújtásának a végrehajtásra nincs halasztó hatálya, a felperes azonban a keresetlevélben a végrehajtás felfüggesztését kérheti. A kérelemben valószínűsíteni kell a (3) bekezdés utolsó mondata szerinti feltételeket, és az ezt alátámasztó bizonyítékokat a keresetlevélhez csatolni kell. E kötelezettség elmulasztása esetén a bíróság a végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmet - hiánypótlási felhívás kiadását mellőzve - hivatalból elutasítja. A végrehajtás a kérelemnek a végrehajtást fogantatosító szerv tudomására jutásától annak elbírálásáig, de legkésőbb az elbírálásra nyitva álló határidő elteltéig nem fogantatosítható, kivéve, ha a hatóság a határozatot végrehajtás felfüggesztése iránti kérelemre tekintet nélkül végrehajthatónak nyilvánította. A végrehajtás felfüggesztésének hatálya kiterjed a határozaton alapuló jogok gyakorlására is.

A Pp. 332. § (2c) bekezdése azt tartalmazza, hogy mikor nincs helye a végrehajtás felfüggesztésének. Ezek az estek az alábbiak. Ha a támadott határozat

- a polgári védelmi szolgálat ellátásával kapcsolatos kötelezettséget állapít meg,
- jogerős bírósági döntés végrehajtását szolgálja, a honvédelmi kötelezettségek részét képező gazdasági és anyagi szolgáltatással kapcsolatos kötelezettséget állapít meg,
- a honvédelmi és katonai célú építmények, ingatlanok építésügyi hatósági engedélyezésére, illetve működési és védőterületeik kijelölésére vonatkozik,
- végrehajtása felfüggesztésének törvényben meghatározott feltételei nem teljesülnek, vagy azt törvény kizárja.

Az első három pont konkrétan meghatározott esteket ír le, ezek különösebb magyarázatot nem igényelnek. Az utolsó pont első fordulatát a későbbiekben, az egyes közigazgatási határozatoknál tárgyalom, míg az utolsó pont második fordulata arra utal, amikor külön törvény mondja ki, hogy kizárt a végrehajtás felfüggesztése.

A Pp. 332. § (3) bekezdése egyrészt egy szoros eljárási határidőt rögzít, mert ha a keresetlevél a közigazgatási határozat végrehajtásának felfüggesztésére irányuló kérelmet tartalmaz, a bíróság annak tárgyában az iratoknak a bírósághoz való érkezését követő nyolc napon belül határoz. A későbbiek során a bíróság a közigazgatási határozat végrehajtásának felfüggesztését - már a tárgyalás kitűzése előtt is - kérelemre bármikor elrendelheti. A bíróság a végrehajtást fogantatosító szervet haladéktalanul értesíti a

végrehajtás felfüggesztéséről.

A Pp. 332. § (3) bekezdése tartalmazza azt is, hogy a *végrehajtás felfüggesztéséről* szóló végzés meghozatala során a bíróságnak figyelemmel kell lennie arra, hogy a végrehajtást követően az eredeti állapot helyreállítható-e, vagy hogy a végrehajtás elmaradása nem okoz-e súlyosabb károsodást, mint amilyennel a végrehajtás felfüggesztésének elmaradása járna. Ez a jogszabályhely az, amely iránymutatást nyújt a bíróságnak a döntés meghozatalakor, itt került megfogalmazásra, hogy a bíróságnak mit is kell vizsgálnia a felperesnek mire kell hivatkoznia, és mit kell valószínűsítene. Az egyes közigazgatási határozatok tárgyalásánál kitérek arra, hogy ez konkrétan, határozat típusonként mit is jelent.

A Pp. 332. § (4) bekezdése a jogorvoslatról és a végrehajthatóságról szól. A *végrehajtás felfüggesztése tárgyában hozott végzés ellen külön fellebbezésnek van helye. Ha a fél a végrehajtás felfüggesztése iránti kérelme elutasítását követően ismételten - azonos ténybeli és jogi alapon - nyújt be végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmet, a végrehajtás felfüggesztését megtagadó végzés ellen külön fellebbezésnek nincs helye. A bíróságnak a végrehajtás felfüggesztését elrendelő végzése fellebbezésre tekintet nélkül végrehajtható.*

Figyelemmel arra, hogy az igencsak általános és szűkszavú Pp. szöveg miatt a gyakorlatnak nehézséget okozott a végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmek elbírálása és az Áe.¹ helyett a Ket. lépett hatályba a Legfelsőbb Bíróság 2/2006. számon megalkotott egy közigazgatási jogegységi határozatot, amelynek címe „A közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perben a határozat végrehajtásának felfüggesztéséről szóló döntés feltételei”.

A 2/2006. számon közzétett közigazgatási jogegységi határozat V. pontja alapján a *végrehajtás felfüggesztése tárgyában a bíróság mérlegelési jogkörében eljárva dönt. Ennek során vizsgálnia kell a kérelemben előadottakat, figyelemmel kell lennie a Pp. 332. § (3) bekezdés második mondatában meghatározott két körülményre. A végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmet a bíróság érdemben csak akkor tudja megvizsgálni, ha azt a fél indokolással ellátva terjeszti elő és a kérelemben előadott okokat, adatokat, tényeket, körülményeket igazolja vagy a kívánt mértékben valószínűsíti, illetőleg azokról egyébként a bíróságnak hivatalos tudomása van, vagy azok köztudomásúak.*

¹Az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény (Áe.)

A 2/2006. számú jogegységi határozat fenti citálása, egy általános kiemelés, ezen túl fontos információkat tartalmaz például a Ket. és az Art. II.² egyes rendelkezései kapcsán is.

A korábbi, e tárgyban született „A közigazgatási határozat végrehajtásának felfüggesztéséről szóló KK 14. szám” 2006. április 25. napjától nem alkalmazható!

III. A közigazgatási határozatokról általában

Ahhoz, hogy végrehajtás felfüggesztéséről beszélhessünk, végrehajtható közigazgatási határozatra van szükség. A Ket. 126. § a végrehajtható döntéseket határozza meg. Ez alapján *a hatóság döntése végrehajtható, ha*

a) pénzfizetésre, továbbá meghatározott cselekményre vagy magatartásra irányuló kötelezettséget állapít meg, a döntés jogerőre emelkedett, és a teljesítésre megállapított határidő vagy határnap (a továbbiakban együtt: határidő) eredménytelenül telt el,

b) a tűrésre vagy valamely cselekménytől vagy magatartástól való tartózkodásra irányuló kötelezettséget megállapító döntés jogerőre emelkedett, és az ügyfél a kötelezettséget - a végrehajtáshoz való jog elévülési idején belül - megszegte,

c) a döntés fellebbezésre vagy végrehajtás felfüggesztése iránti kérelemre tekintet nélküli végrehajtását, vagy biztosítási intézkedésként való alkalmazását rendelték el,

d) a teljesítési határidőt nem tartalmazó döntés jogerőre emelkedett.

(2) Az (1) bekezdés rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell a hatóság által jóváhagyott egyezségben vállalt és a hatósági szerződésből eredő kötelezettségekre is.

Általánosságban azt lehet elmondani, hogy végrehajtható a közigazgatási döntés, hogyha az valamilyen kötelezettséget állapít meg, jogerős vagy fellebbezésre tekintet nélkül végrehajtható, a teljesítési határidő eredménytelenül letelt és a végrehajtáshoz való jog nem évült el.

Nem minden jogerős határozat végrehajtása függeszthető fel.

²Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (Art. II.)

A végrehajtás felfüggesztése szempontjából a közigazgatási határozatokat többféleképpen csoportosíthatjuk. Ezek a csoportok egymástól nem teljesen és élesen elhatárolható halmazok és egymásból következnek, egyfajta logikai láncot képeznek. Ezt úgy kell végiggondolni, hogy először vizsgáljuk, hogy a közigazgatási határozatnak van-e olyan rendelkezése, amelynek végrehajtása felfüggeszthető, ha igen, akkor pénzfizetési kötelezettséget tartalmaz-e, ha igen akkor, magánszemély vagy jogi személy-e a kötelezett, etc.

A közigazgatási határozatok egy része

- adásban,
- tevésben,
- tevékenységtől való tartózkodásban,
- tűrésben

megnyilvánuló kötelezettséget állapít meg.³ Ezek a határozatok a közigazgatási hatósági ügyek azon csoportjához tartoznak, ahol a közigazgatási hatóság az ügyfelet érintő jogot vagy köteletséget állapít meg, hatósági ellenőrzést végez⁴. Végrehajtásra csak olyan közigazgatási határozat alapján kerülhet sor, amelynek rendelkező része az ügyfélre vagy az eljárás más résztvevőjére adásban, tevésben, tevékenységtől való tartózkodásban vagy tűrésben megnyilvánuló kötelezettséget állapít meg.

A közigazgatási határozatok másik része

- tények, jogok fennállását pusztán megállapító deklaratív-, és nyilvántartás vezetésével összefüggő regisztratív döntéseket, (hatósági bizonyítvány kiállítása, földhivatal tulajdonjogot bejegyző határozata)
- jogot biztosító, jogosító döntéseket (hatósági engedély kiadása)

tartalmaz⁵. Ezek, azon hatósági ügyekben születnek, ahol a közigazgatási hatóság adatot, tényt vagy jogosultságot igazol vagy hatósági nyilvántartást vezet⁶. Itt nincs helye végrehajtásnak, illetve a határozat meghozatalával be is fejeződik a végrehajtási szak, így értelemszerűen végrehajtás felfüggesztésének sincs helye.

³Ket. Jogtár-kommentár

⁴Ket. 12. § (2) bekezdés

⁵Ket. Jogtár-kommentár

⁶Ket. 12. § (2) bekezdés

A legelső osztályozást aszerint kell elvégezni, hogy tartalmaz-e a sérelmezett jogerős közigazgatási határozat olyan rendelkezést, amelynek van végrehajtási szaka, ezáltal felfüggeszthető-e a végrehajtás avagy sem. Amennyiben a bíróság azt észleli, hogy nincs olyan rendelkezés, amelynek végrehajtása felfüggeszthető lenne a kérelmet azonnal, minden további vizsgálat, mérlegelés nélkül el kell utasítani.

Azoknál a közigazgatási határozatoknál, ahol felfüggeszthető a végrehajtás, további csoportosítási lehetőség, hogy fizetési kötelezettséget ró-e a felperesre avagy sem. A bíróságra legnagyobb számban érkező, a felperesek által támadott határozatok többsége valamilyen pénzfizetési kötelezettséget ír elő. Jellemzően ilyenek az adóhatósági határozatok, illetve azon határozatok, amelyek a hatóság felügyeleti ellenőrzési jogköre folytán születtek és bírság megfizetésére köteleznek.

Egy másik csoportosítás alapja lehet, hogy a jogerős közigazgatási határozat kötelezettje magánszemély, vagy gazdasági társaság. Ennek a körben van jelentősége, hogy a pénzfizetési kötelezettséget elrendelő közigazgatási határozatok esetében milyen indokok mentén, milyen dokumentumokkal tudja alátámasztani a felperes a kérelmet.

IV. A végrehajtás felfüggesztéséről általában

Bár a végrehajtás felfüggesztése egy egyoldalú kérelem, ezáltal a per során bármikor - korábbi elutasítást követően is - korlátlanul előterjeszthető, a késedelem komoly joghátránnyal járhat. A végrehajtás foganatosítása olyan eredménnyel járhat, amelyet később a közigazgatási határozat esetleges hatályon kívül helyezése vagy megváltoztatása esetén sem lehet az eredeti állapot szerint helyreállítani.

Pontosan kell látni, amit mind a Pp. mind pedig a Kúria számtalan eseti döntése kimond, hogy a végrehajtás felfüggesztése egy különleges kedvezmény a felperes számára. A jogszabály a közérdeket, a jogerős döntés alapján történő azonnali végrehajtást preferálja, ezzel szemben kell a kérelmezőnek legalább valószínűsítienie, hogy a végrehajtás azonnali foganatosítása olyan következményekkel jár, amely a későbbiekben visszafordíthatatlanok és a végrehajtás elmaradása kevésbé jár súlyos következményekkel, mint a foganatosítása.

Azt is nagyon fontos hangsúlyozni, hogy a végrehajtás felfüggesztése iránti kérelem elbírálásakor a bíróság

nem a per érdemében határoz. Kizárólag azt vizsgálja, hogy a végrehajtás felfüggesztése iránt előterjesztett kérelemben felhozott indokok és az annak alátámasztására benyújtott bizonyítékok együttesen alkalmasak-e arra, hogy valószínűsítsék, hogy a végrehajtást követően az eredeti állapot helyreállítható-e, illetve hogy a végrehajtás foganatosítása súlyosabb károsodással jár, mint annak elmaradása. Emiatt az olyan indokok, amely szerint a közigazgatási szervek jogellenesen jártak el, jogszabálysértő a határozat, aránytalan a szankció típusa vagy mértéke, a végrehajtás felfüggesztése kapcsán nem lehet értékelni. Ezek az indokok mind az ügy érdemére vonatkoznak és a bíróságnak a peres eljárást befejező, érdemi határozatában kell majd ezekben a kérdésekben állást foglalnia.

Vannak olyan esetek, amikor érdemben nem kell vizsgálnia a bíróságnak a végrehajtás felfüggesztése iránt kérelem tartalmát. Azonnal elutasítható a kérelem, ha a felperes olyan döntés kapcsán kéri a végrehajtás felfüggesztését, amely a Pp. 332. § (2c) bekezdésének a-c) pontjaiban rögzítésre került. A Pp. 332. § (3) bekezdése alapján hivatalból el kell utasítani a végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmet, hogyha hiányos és az elbírálás nem lehetséges. Akkor is el kell utasítani a kérelmet - és a Pp. 332. § (4) bekezdésére tekintettel fellebbezési jog biztosítása nélkül - *ha a fél a végrehajtás felfüggesztése iránti kérelme elutasítását követően ismételten - azonos ténybeli és jogi alapon - nyújt be végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmet.*⁷

Akkor is el kell utasítani a végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmet, ha nem tartalmaz olyan döntést, amelynek a végrehajtása felfüggeszthető lenne. Ilyenek az egyoldalú kérelmet elutasító határozatok, mint például a mezőgazdasági és vidékfejlesztési hivatalok támogatási kérelmet, kifizetést elutasító határozatai. Ezekben az esetekben azt kell látni, hogy addig a kívánt eseményig, hogy a közigazgatási szerv kifizesse a kért támogatást a végrehajtás felfüggesztésével nem lehet eljutni.

De ide tartoznak tipikusan a földhivatali határozatok is. A földhivatali határozatok sem közvetlenül, sem közvetve nem tartalmazzak kötelezést, a végrehajtás felfüggesztése pedig nem eredményezi a felperes által az alap közigazgatási eljárásban benyújtott kérelem kedvező elbírálását, azaz például egy tulajdonjog bejegyzése iránti kérelem elutasításánál az érintett ingatlanok vonatkozásában a felperes tulajdonjoga bejegyzésre nem kerül. Az ingatlan-nyilvántartási eljárás az ingatlannal kapcsolatos jogok bejegyzésére és tények feljegyzésére, illetve az ingatlan adataiban bekövetkezett változások átvezetésére

⁷Pp. 332. § (4) bekezdés

irányuló közigazgatási eljárás, amelyet az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény szabályoz. Az ingatlan-nyilvántartás a dologi, közigazgatási alapnyilvántartások köréhez tartozik. A nyilvántartásba a bejegyzés, feljegyzés, átvezetés vagy ezek megtagadása a közigazgatási határozat egyidejű végrehajtásával történik. Az ingatlan-nyilvántartási határozatok konstitutív joghatású jellegénél fogva az azonnali végrehajtásra tekintettel a határozatok felfüggesztésére a Pp. 332. § (3) bekezdése nem alkalmazható, a végrehajtás felfüggesztése fogalmilag kizárt.

Ebbe a csoportba tartoznak még azok a határozatok, amikor a közigazgatási szerv a hatósági engedély vagy bizonyítvány kiadását tagadja meg. Itt sincs helye a végrehajtás felfüggesztésének.

A hatósági határozat végrehajtásának keretében figyelembe kell venni, hogy az érdemi közigazgatási határozat jogot biztosító, kötelezettséget megszüntető, keletkeztető, avagy előíró határozat. Ebből a szempontból a regisztratív és a deklaratív határozatok mint például a nyilvántartás vagy hatósági igazolás - végrehajtása egyidejű teljesítéssel valósul meg, és bár joghatását kifejti jogi lehetetlenség a nyilvántartásba vétel felfüggesztése, ennek orvoslása törléssel történhet a jogszabályban előírt feltételek fennállása esetén.⁸

V. Az egyes közigazgatási határozatok végrehajtásánál vizsgálandó körülmények

V.1. A pénzfizetésre kötelező határozatok:

A pénzfizetésre kötelező közigazgatási határozatok esetén van lehetőség a végrehajtás felfüggesztésére.

Ebbe a kategóriába tipikusan az adóhatósági határozatok tartoznak, de minden olyan ügyben is ilyen határozat születik, ahol a közigazgatási szerv bírságot szab ki, támogatás visszafizetését írja elő. Ahogy fentebb említettem itt érdemes rögtön megnézni azt, hogy a kötelezett magánszemély avagy jogi személy-e, ez segít abban, hogy milyen okiratokkal lehet a kérelmet alátámasztani.

Ezeknél a határozatoknál a kérelmező felperes által előterjesztett általános indok az, hogy a bírság egyösszegű és azonnali megfizetése lehetetlen, nincs rá pénzügyi fedezet, az azonnali végrehajtás a magánszemély létfenntartását veszélyezteti, a jogi személy gazdálkodását ellehetetleníti. A bíróság akkor

⁸Fővárosi Ítéletábla 4.Kpkf.50.924/2007/2. számú végzése

tud érdemi, illetve a kérelmezőre nézve kedvező döntést hozni, amennyiben valószínűnek látja, hogy a magánérdek sérelme súlyosabb a közérdek sérelménél illetve, hogy a végrehajtást követően az eredeti állapot nem lesz helyreállítható. Ehhez a kérelmezőnek a gazdasági, pénzügyi helyzetét teljes körűen a bíróság elé kell tárnia. *Indokolt lehet a végrehajtás felfüggesztése iránti kérelem, ha a felperes igazolja, hogy a bevétele a teljesítésre nem elegendő, ingatlan vagyona végrehajtás esetén elvész*⁹.

Fontos kiemelni, hogy a pénzfizetésére irányuló közigazgatási határozat természetéből adódóan mindig hátrányos a kötelezettre nézve, de önmagában ez nem elegendő a végrehajtás felfüggesztéséhez. Amikor bírságot kap valaki, annak az a rendeltetése, hogy megfizetésének nehézsége árán tartsa vissza a kötelezettet attól, hogy a későbbiekben jogsértést valósítson meg.

Amennyiben a magánszemély arra hivatkozik, hogy nem képes az azonnali megfizetésre és a létfenntartása veszélybe kerül ezt igazolnia kell. Mindenképpen nyilatkoznia kell ingó- és ingatlan vagyonáról, havi jövedelméről, bevételéről, és ez vonatkozik a vele egy háztartásban élőkre is. Csatolnia kell a jövedelem igazolását, igazolást az ingatlan és az adóköteles ingó vagyonáról, illetve ezek hiányáról (ezek igazolására egyébként alkalmas a költségmentesség igényléséhez rendszeresített formanyomtatvány is). Amennyiben van bankszámlája, annak 3 hónapra visszamenő kivonata is szükséges. Ha arra hivatkozik, hogy kiskorú gyermeket nevel, erről is be kell nyújtani okiratot. Hitel esetén a hitelszerződést, illetve annak igazolását, hogy mennyi a havi részlet. A kiadásokat szintén igazolni szükséges, amit rezsi számlákkal, gyógyszer számlával, stb. lehet alátámasztani. Ezek a dokumentumok minimálisan szükségesek ahhoz, hogy a kérelem elbírálható legyen.

Amennyiben a kérelmező jogi személy, akkor be kell nyújtania a cég tárolt cégkivonatát, mindegyik pénzforgalmi jelzőszámához tartozó bankszámla 3 hónapra visszamenő kivonatát, az előző éves mérlegét, egyszerűsített beszámolóját. Ha arra is hivatkozik, hogy munkavállalókat foglalkoztat, akkor legalább a bérösszesítőket. Ha az indok az, hogy szerződéses vagy pályázati kötelezettségeit nem tudná teljesíteni, akkor be kell nyújtania ezen szerződéseket is. Amennyiben hitelt törleszt a jogi személy, az ezt alátámasztó dokumentumokat is be kell terjesztenie.

⁹Fővárosi Ítéltábla 2.Kpkf.50.427/2010/2. számú végzése

V.2. Kisajátítási határozatok

Több szempontból is kiemelésre, említésre érdemes a kisajátítás tárgyában hozott határozat. Egyrészt az ilyen közigazgatási eljárás egyfokú, ebből adódóan a bírósági eljárás viszont kétfokú. Másrészt ezekben az ügyekben a végrehajtás felfüggesztése speciálisan vizsgálendő, amiatt, hogy ezen határozatok rendelkező része több döntést is tartalmaz. A határozatok rendelkező része egyrészt elrendeli a kisajátítást, másrészt kártalanítási összeget határoz meg (ez a leggyakoribb, de persze itt csereingatlan is szerepelhet kártalanításként), illetve kötelezést tartalmaz a kisajátítással érintett ingatlan birtokba adására vonatkozóan. A felperes van amikor vitatja a kisajátítás jogalapját, van amikor a kártalanítás módját, összegét és van amikor mindkettőt.

A végrehajtás felfüggesztése csak akkor lehet mérlegelés tárgya, hogyha a kisajátítás jogalapja is vitatott. Amennyiben csupán a kártalanítási összeg a vitás, akkor a végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmet el kell utasítani. Ennek az az oka, hogy ha pl. 1.000.000 forint a kártalanítási összeg, a felperes szerint azonban neki 2.000.000 forint jár a kisajátított ingatlanért, azzal nem éri károsodás a felperest, hogyha 1.000.000 forintot azonnal megkap. Legfeljebb, ha a bíróság a szakértői vélemény figyelembe vételével úgy ítéli meg, hogy valóban 1.000.000 forintot meghaladó összeg jár a felperesnek a közigazgatási szervet kötelezi a különbözet utólagos megfizetésére. Ezt a Fővárosi Ítéltábla több végzésében is rögzítette, így például a 3.Kpkf.50.296/2010/7. és a 3.Kpkf.50.057/2008/5. számú végzéseiben.

Más a helyzet akkor, amikor a felperes a kisajátítás jogalapját is vitatja. A bíróságnak nagyon körültekintően kell eljárnia, hiszen ezekben az esetekben az eredeti állapot nagy valószínűséggel nem lesz helyreállítható, hiszen a végrehajtás gyakran valamilyen beruházás azonnali megkezdését, ártér kialakítását stb. vonja maga után (Fővárosi Ítéltábla 4.Kpkf.51.029/2009/6. és 3.Kpkf.50.690/2009/5. számú végzései). Mivel az eredeti állapot szinte biztosan nem állítható majd helyre, így véleményem szerint ezen ügyekben a bíróságnak azt kell, illetve lehet vizsgálnia, hogy a felperes méltányolható magánérdekénél a közérdek sérelme nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű-e.

V.3. Gyámhivatali határozatok

Ezeket a határozatokat azért emeltem ki, mert a kiskorú gyermekeket érintő határozatoknál a jogszabályi keretek között kizárólag a kiskorú gyermek érdekeit kell és lehet a bíróságnak szem előtt tartania. Itt nem értelmezhető az a végrehajtás felfüggesztés körében általános elv, hogy a közérdeket, a jogerős döntés

végrehajtását kell előtérbe helyezni és ezzel szemben lehet bizonyítani azt a méltányolható magánérdeket, ami ezt megelőzi.

A Fővárosi Ítéltábla 3.Kpkf.50.142/2007/3. számú végzésében rámutatott arra, hogy a per tárgyára tekintettel csak a kiskorú gyermek érdekének szem előtt tartása lehet a szempontja a végrehajtás felfüggesztésének. Kiemelte, hogy ezekben az ügyekben a sajátosságokat figyelembe kell venni, nem lehet mechanikusan döntést hozni, hiszen a középpontban egy élő ember van és bár az eredeti állapot helyreállítható, de nem mellékes, hogy milyen áron.

V.4. Üzlet bezárásával, üzemeltetési engedéllyel kapcsolatos határozatok

Az ilyen jellegű határozatok legtöbbször szintén kettős rendelkezést tartalmaznak. Egyrészt egy bírság megfizetésére köteleznek, ezt már fentebb tárgyaltam, másrészt bizonyos időszakra adott üzlet bezárását vagy működési engedélyének felfüggesztését rendelik el. A bírság megfizetése pénzfizetésre irányuló kötelezettség, fentebb már tárgyaltam erre itt nem térek ki.

Az üzlet bezárása körében ha a felperes a végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmét kellően indokolja és a gazdálkodása körében okiratokat csatol, a bíróságnak legtöbbször fel kell függesztenie a végrehajtást (Fővárosi Ítéltábla 4.Kpkf.50.852/2010/2. számú végzés). Ennek oka, hogy az üzlet bezárásával elvesztett idő, forgalom, bevétel a későbbiek során nem pótolható, tehát az eredeti állapot nem állítható helyre. Itt is meg kell jelölni azt a sérelmet, amit az üzlet bezárása okoz, ennek igazolását a bírságok eltérő mélységig követelik meg, a minden indokolás nélkül benyújtott pusztán kérelem azonban alaptalan (Fővárosi Ítéltábla 3.Kpkf.51.455/2010/3. és 2.Kpkf.51.613/2011/2. számú végzések). Egyes álláspont szerint az köztudomású, hogy ha bezárnak egy üzletet, akkor a bevétel kiesése a későbbiekben nem pótolható (Fővárosi Ítéltábla 4.Kpkf.51.103/2012/2. számú végzés). Azokban az esetekben azonban, amikor az üzlet bezárására, valamilyen kirívóan súlyos, például köztisztasági vagy közegészségügyi szabálytalanság miatt került sor, a végrehajtás felfüggesztése iránti kérelem elutasítható, hiszen itt a közérdek, a vásárlók egészségének az érdeke biztosan előrébb való az üzlet tulajdonosának magánérdekénél.

V.5. Építésügyi határozatok

Speciális a helyzet azon közigazgatási határozatok esetén, amelyek tárgya például fennmaradási engedély

elutasítása. Ekkor a határozat rendelkező része egyrészt elutasítja a fennmaradás iránti kérelmet, másrészt elrendeli az érintett ingatlan bontását. Amennyiben a felperes indokolt és alátámasztott, végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmet nyújt be a bírósághoz, akkor azt fel kell függeszteni, hiszen egyrészt a peres eljárás, a közigazgatási határozat megtámadása elveszíti a lényegét, másrészt a bizonyítás is rendkívül elnehezül, az eredeti állapot teljesen nem állítható helyre, esetleg utólag lehet pótolni a lebontott épületet, épületrészt, amely viszont rendkívüli építési és anyagi ráfordítással jár. Ezzel kapcsolatos a Fővárosi Ítéltábla 2.Kpkf.51.229/2011/3. számú végzése, amelyben kifejtette, hogy amennyiben a per tárgya a fennmaradási engedély elutasításának törvényességi vizsgálata, amelynek egyenes következménye a bontás elrendelése, annak fogantatásával a fennmaradási engedély törvényességének vizsgálata okafogyottá válhat, ellehetetlenül a bizonyítás, a meglévő állapot már nem állítható helyre, illetve indokolatlan költségkihatással járna.

Ugyanez mondható el azokról a határozatokról, amelyekben a hatóság ellenőrzési jogkörében eljárva egy ügyfelet valamely hatásvizsgálat elkészítésére kötelezi. A végrehajtás felfüggesztésének elmaradása teljesen értelmetlenné teszi a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát, legfeljebb szükségtelenség esetén a hatásvizsgálat elkészítésének költségét lehet az azt elrendelő hatóságra terhelni.

VI. Befejezés

A végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmet minden egyes ügyben külön-külön, egyedileg kell megvizsgálni. Nincsen olyan általános szabály, amit minden ügyben egységesen lehetne alkalmazni. A Pp. legutóbbi módosítása, a 2/2006. számú jogegységi határozat és a folyamatosan bővülő bírói gyakorlat nagyban segíti az eljáró bírót és a kérelmet benyújtó felet is. Ezeket a gyakorlati segítségeket gyűjtöttem össze jelen tanulmányban, rámutatva az egyes határozatok sajátosságaira.

Felhasznált jogszabályok, bírósági döntések jegyzéke

- A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.)
- A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (Vht.)
- A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.)
- Az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény (Inyvtv.)
- Ket. jogtár-kommentár
- A közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perben a határozat végrehajtásának felfüggesztéséről szóló döntés feltételeiről szóló 2006/6. számú közigazgatási jogegységi határozat
- Az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény (Áe.)
- Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (Art. II.)
- Fővárosi Ítéltábla 4.Kpkf.50.924/2007/2. számú végzése
- Fővárosi Ítéltábla 2.Kpkf.50.427/2010/2. számú végzése
- Fővárosi Ítéltábla 3.Kpkf.50.296/2010/7. számú végzése
- Fővárosi Ítéltábla 3.Kpkf.50.057/2008/5. számú végzése
- Fővárosi Ítéltábla 4.Kpkf.51.029/2009/6. számú végzése
- Fővárosi Ítéltábla 3.Kpkf.50.690/2009/5. számú végzése
- Fővárosi Ítéltábla 3.Kpkf.50.142/2007/3. számú végzése
- Fővárosi Ítéltábla 4.Kpkf.50.852/2010/2. számú végzése
- Fővárosi Ítéltábla 3.Kpkf.51.455/2010/3. számú végzése
- Fővárosi Ítéltábla 2.Kpkf.51.613/2011/2. számú végzése
- Fővárosi Ítéltábla 4.Kpkf.51.103/2012/2. számú végzése
- Fővárosi Ítéltábla 2.Kpkf.51.229/2011/3. számú végzése